

UPOREDNI PRIKAZ OSNOVNIH EKSTERIJERNIH PARAMETARA AUTOHTONIH RASA GONIČA

Drobnjak D., Urošević M.

Kratak sadržaj

Goniči kao grupa pasa na našim prostorima veoma je rasprostranjena i cenjena među lovcima. Pod nazivom goniči smatraju se lovački psi koji po tragu glasno gone divljač. Oni se oglašavaju kada naiđu na trag divljači, pritom nije potrebno da je vide.

Prva ozbiljna istraživanja i zootehnička merenja obavljena su 1905 godine kada su opisane tri velike grupe goniča na ovim prostorima. To je dalo dobru polaznu osnovu za dalja istraživanja i standardizaciju određenih rasa goniča. Iako je na tome puno urađeno postoje i određene grupe ovih pasa koje nisu obuhvaćene prethodnim istraživanjima, a i dalje su prisutni na terenu, a naši lovci ih rado koriste kao pomagače. Najveću populaciju od svih nestandardizovanih goniča na prostorima Srbije čine srpski žuti goniči, koji po svojim eksterijernim karakteristikama imaju određene razlike u odnosu na već opisane naše rase goniča.

Ključne reči: *goniči, standardizacija, populacija, eksterijerne karakteristike.*

Summary

Hounds as a group of dogs in our region is quite extensive and highly respected among our hunters. Named hound is considered to be hunting dogs who love loud hunt . They are loud when you advertise to find traces of wilds, while not need to see.

The first serious research and zootechniques measurements were carried out in 1905, when the three groups of hounds in this area were described. It is given a good starting point for further research and standardization of certain races of hounds. Although a lot of it has been done but there are certain groups of dogs that are not included in previous research, are still present in the field, and our hunters are happy to use them as helpers.

Darko Drobnjak, *DVM MSc*, međunarodni kinološki sudija, Centar za očuvanje autohtonih rasa, Beograd, e-mail: coarbeograd@gmail.com

Dr sci.vet.med Milivoje Urošević, međunarodni kinološki sudija, član Komisije za goniče pri FCI, Centar za očuvanje autohtonih rasa, Beograd

The largest population of all non standardization hounds breed in the territory of Serbia represents Serbian yellow hound, which according to their exterior features has some differences in relation to our described breed of hounds.

Key words: *hunting dogs, hounds, standardization, exterior features*

Uvod

Činjenica da je se način lova vremenom menjao, pa shodno tome bili su i potrebni različite rase lovačkih pasa. Tako je nastalo više rasa pasa za lov od goniča, ptičara, cunjavaca, retrievera i hrtova. Pod nazivom goniči smatraju se lovački psi koji glasno love divljač.

Austrijanac Franc B. Laska (1905.) je obavio prva zootehnička ispitivanja na goničima sa područja Srbije i Bosne i Hercegovine. Merenja su obavljena na 1036 goniča. Prema tvrdnjama autora Balkan je rasadnik goniča, odnosno da su goniči sa Balkana bili osnova za stvaranje mnogih rasa goniča na Zapadu. Laska je goniče sa ovih prostora svrstao na osnovu tipa dlake na: ravnodlake (kratkodlake), dugodlake i oštrodlake (kostretaste) goniče. Za svaku grupu goniča autor je dao detaljne opise u vidu standarda. Ovo su prvi standardi napisani za goniče sa područja Balkana.

Naše autohtone rase goniča koje su standardizovne i priznate su: srpski gonič (standard broj 150) i srpski trobojni gonič (standard broj 229). Oni su po zvaničnoj nomenklaturi Međunarodne kinološke federacije (FCI), svrstani u grupu VI, sekcija 1 (goniči), podsekcija 1.2 (goniči srednjeg rasta).

Pored ovih standardizovanih oblika i u kinološkom svetu zvanično priznatih rasa, postoji i populacija pasa koji nisu bili obuhvaćeni ovim standardizacijama. Najveću populaciju od svih nestandardizovanih goniča na prostorima Srbije čine srpski žuti goniči. U dokumentima Jugoslovenskog Kinološkog Saveza ostalo je zabeleženo da je vođena rodovna knjiga za balkanske žute goniče. Pronađeni su originalni rodovnici iz 1950. Ovi dokumenti su dokaz o tome da nije reč o nekoj novootkrivenoj rasi, već rasi koja dugi niz godina postoji na našim prostorima.

Na osnovu istraživanja Pavlović S. i Antić S.(1954) objavljena je prva studija o srpskom goniču koji je se tada nazivao balkanski gonič. Prosečna visina grebena ženki bila je 47,29 cm. Dužina tela bila je 52,72 cm. Ženke su imale prosečnu dužinu glave od 19,72 cm. Kod mužjaka je prosečna visina grebena bila 50,16 cm, dužina tela 56,18 cm, a dužina glave 20,98 cm. Rad ovih autora poslužio je kao osnova za tadašnju promenu standarda balkanskog goniča.

Eksterijer naših goniča proučavali su Urošević i sar. (1988). Tim istraživanjem utvrđeno je da prosečna visina mužjaka srpskog, tada balkanskog, goniča iznosi 50,70 cm, da im je dužina tela 56,20 cm, a dužina glave 22,90 cm. Kod ženki prosečna visina grebena bila je 47,90 cm, a prosečna dužina tela 52,80 cm i prosečna dužina glave 21,60 cm.

Kod srpskog trobojnog goniča prosečna visina grebena mužjaka bila je 51,10 cm, dužina tela 56,20 cm, a dužina glave 22,50 cm. Kod ženki goniča ove rase prosečna visina grebena bila je 48,60 cm, dužina tela 53,70 cm a dužina glave 21,50 cm.

Postoje i podaci o nekim osnovnim eksterijernim karakteristikama srpskog žutog goniča u Zapadnoj Srbiji. Prosečna dužina glave mužjaka je 23,19 cm, a ženki 21,8 cm, prosečna visina mužjaka je 47,12, ženki 45,45 cm. (Drobnjak D. i Urošević M., 2009., 2010.)

Materijal i metod rada

Merenja eksterijernih parametara obavljena su malim Lidtinovim štapom, pomičnim merilom sa noniusom i pantljikom. Uzete su osnovni eksterijerni parametri visina u grebenu, dužina tela, obim grudi i dužina glave i to od 289 srpskih goniča, 302 trobojna goniča i 59 srpskih žutih goniča. Za sve vrednosti izračunati su statistički parametri i telesni indeksi.

Rezultati i diskusija

Prosečna visina grebena mužjaka srpskog goniča je 50,7 cm uz varijacije od 47-56 cm. Interval variranja dužine trupa srpskog goniča iznosio je 50-63 cm, a prosečna dužina je 56,2 cm. Prosečna dužina glave mužjaka srpskog goniča je 22,9 cm. Interval variranja obima grudi je dosta veliki i kreće se od 52 do 71 cm, prosečno iznosi 60,9 cm.

Posmatrajući relativne odnose pojedinih mera prema visini grebena dobijaju se sledeće vrednosti. Dužina trupa je za 10,85 % veća od visine grebena. Obim grudi je za 20,12 % prevazilazio visinu grebena. Dužina glave predstavljala je 45,17 % visine grebena.

Tabela 1. Prosečne vrednost i varijabilnost važnijih telesnih mera mužjaka srpskog goniča (n=154)

MERE	Deskriptivni statistički parametri				
	X±SD	Sg	CV	min	max
Visina grebena	50,7±2,3	0,2	4,5	45,0	56,0
Dužina tela	56,2±2,8	0,2	5,0	50,0	63,0
Dužina glave	22,9±1,3	0,1	5,5	20,0	26,0
Obim grudi	60,9±3,5	0,3	5,7	52,0	71,0

Prosečna visina grebena ženki srpskog goniča je 47,9 cm sa koeficijentom varijacije od 3,9. Interval variranja je od 44 do 54 cm. Prosečna dužina tela je 52,8 cm, a prosečna

dužina glave 21,6 cm uz interval variranja od 19 do 24 cm. Prosečan obim grudi ženki srpskog goniča je 57,9 cm. Analizirajući relativne odnose mera prema visini grebena možemo zaključiti da je dužina trupa veća je za 10,23 % od visine grebena, vrednost obima grudnog koša je za 20,88 % veća od visine grebena. Dužina glave ženki srpskog goniča predstavlja 45,09 % visine grebena.

Tabela 2. Prosečne vrednost i varijabilnost važnijih telesnih mera ženki srpskog goniča (n=135)

MERE	Deskriptivni statistički parametri				
	X±SD	Sg	CV	min	max
Visina grebena	47,9±1,8	0,2	3,9	44,0	54,0
Dužina tela	52,8±2,2	0,2	4,1	47,0	60,0
Dužina glave	21,6±1,1	0,3	5,3	19,0	24,0
Obim grudi	57,9±3,0	0,1	5,0	51,0	66,0

Na ispitivanom uzorku mužjaka trobojnog goniča prosečna visina grebena je 51,1 cm uz veoma širok interval varijacije čiji minimum iznosi 45 cm, a maksimum 60 cm. Prosečna vrednost za dužinu tela mužjaka bila je 56,2 cm uz minimalnu vrednost od 50 cm i maksimalnu od 63 cm. Obim grudnog koša, u proseku je 60,7 cm, a interval variranja 51-74 cm. Mužjaci ove rase imaju prosečnu dužinu glave 22,5 cm. Najkraća glava je 20 cm, a najduža 26 cm. Posmatrajući odnose pojedinih eksterijernih mera prema visini grebena dobijaju se sledeće relacije. Dužina tela je za 9,89 % veća od visine grebena, obim grudnog koša je za 18,79 % veći od visine grebena, dužina glave predstavlja 44,03 % visine grebena.

Tabala 3. Prosečne vrednost i varijabilnost važnijih telesnih mera mužjaka srpskog trobojnog goniča (n=175)

MERE	Deskriptivni statistički parametri				
	X±SD	Sg	CV	min	max
Visina grebena	51,1±2,3	0,2	4,5	45,0	60,0
Dužina tela	56,2±2,5	0,2	4,4	50,0	63,0
Dužina glave	22,5±1,2	0,2	5,2	20,0	26,0
Obim grudi	60,7±3,2	0,1	5,3	51,0	74,0

Prosečna visina grebena ženki srpskog trobojnog goniča iznosi 46,6 cm uz minimalnu vrednost od 44 cm i maksimalnu izmerenu vrednost od 53 cm. Prosečna dužina tela iznosila je 53,7 cm što u relativnom odnosu je 10,49% veće od visine u grebenu. Interval variranja dužine glave se kretao od 18 do 24 cm, a prosečna dužina glave je 21,5 cm. U odnosu na visinu grebena glava predstavlja 44,24%. Prosečan obim grudnog koša je iznosio 58,2 cm što je za 19,75% više od visine u grebenu.

Tabala 4. Prosečne vrednost i varijabilnost važnijih telesnih mera ženki srpskog trobojnog goniča (n=127)

MERE	Deskriptivni statistički parametri				
	X±SD	Sg	CV	min	max
Visina grebena	46,6±1,8	0,2	3,8	44,0	53,0
Dužina tela	53,7±2,1	0,2	3,9	49,0	58,0
Dužina glave	21,5±1,4	0,3	6,7	18,0	24,0
Obim grudi	58,2±3,9	0,1	6,3	44,0	67,0

Ispitujući populaciju srpskih žutih goniča dobili smo sledeće vrednosti kod mužjaka. Prosečna visina mužjaka srpskog žutog goniča je 51,4 cm. Interval variranja je dosta veliki od 44,5 pa do 64 cm. Prosečna dužina trupa je 59,9 cm. Maksimalna izmerena dužina trupa je 70 cm, a minimalna 53 cm. U odnosu na visinu grebena trup je duži za 16,49%. Prosečna dužina

glave je 23,6 cm, a interval variranja od 21 do 29 cm. Glava predstavlja 46% u odnosu na visinu grebena. Interval variranja za obim grudi je od 46 do 77 cm, a prosečna vrednost je 63,4 cm što je za 23,32% više od visine u grebenu.

Tabela 5. Prosečne vrednost i varijabilnost važnijih telesnih mera mužjaka srpskog žutog goniča (n=35)

MERE	Deskriptivni statistički parametri				
	X±SD	Sg	CV	min	max
Visina grebena	51,4±4,7	0,8	9,2	44,5	64,0
Dužina tela	59,9±4,5	0,7	7,5	53,0	70,0
Dužina glave	23,6±1,4	0,2	6,2	21,0	29,0
Obim grudi	63,4±5,9	1,1	9,4	46,0	77,0

Na ispitivanom uzorku ženki srpskog žutog goniča prosečna visina grebena je 47,9 cm uz interval varijacije čiji minimum iznosi 43 cm, a maksimum 54 cm. Prosečna vrednost za dužinu tela je 56,1 cm uz minimalnu vrednost od 49 cm i maksimalnu od 61 cm. Obim grudnog koša, u proseku je 60,1 cm, a interval variranja 50-70 cm. Ženke ove rase imaju prosečnu dužinu glave 22,5 cm. Najkraća glava je 20 cm, a najduža 25 cm.

Posmatrajući odnose pojedinih eksterijernih mera prema visini grebena dobijaju se sledeće relacije. Dužina tela je za 16,93 % veća od visine grebena, obim grudnog koša je za 25,31 % veći od visine grebena, dužina glave predstavlja 46,89 % visine grebana.

Tabela 6. Prosečne vrednost i varijabilnost važnijih telesnih mera ženki srpskog žutog goniča (n=24)

MERE	Deskriptivni statistički parametri				
	X±SD	Sg	CV	min	max
Visina grebena	47,9±3,1	0,6	6,5	43,0	54,0
Dužina tela	56,1±3,2	0,6	5,7	49,0	61,0
Dužina glave	22,5±1,2	0,2	5,3	20,0	25,0
Obim grudi	60,1±5,6	1,1	9,3	50,0	70,0

Zaključak

Posmatrajući prosečne vrednosti osnovnih eksterijernih parametra za mužjake sve tri rase vidimo da najveću prosečnu visinu u grebenu imaju mužjaci srpskog žutog goniča 51,4 cm, dok najmanja visina grebena je kod mužjaka srpskog goniča 50,7 cm. Najveću prosečnu vrednost dužine tela imaju mužjaci žutog goniča koja iznosi 59,9 cm, dok je prosečna dužina tela mužjaka srpskog i srpskog trobojnog goniča 56,2 cm. Najveća prosečnu dužinu glave imaju mužjaci srpskog žutog goniča 23,6 cm, zatim srpskog goniča 22,9 cm i nakraju mužjaci trobojnog goniča 22,5 cm. Najveći obim grudnog koša imaju mužjaci srpskog žutog goniča 63,4 cm.

Tabela 7. Uporedni prikaz prosečnih vrednosti telesnih mera mužjaka

MERE	Prosečne vrednosti (cm)		
	Srpski gonič	Srpski tobojni gonič	Srpski žuti gonič
Visina grebena	50,7	51,1	51,4
Dužina tela	56,2	56,2	59,9
Dužina glave	22,9	22,5	23,6
Obim grudi	60,9	60,7	63,4

Kod ženki najveći prosečnu visinu imaju ženke srpskog i srpskog žutog goniča 47,9 cm. Najveću prosečnu vrednost dužine tela imaju ženke srpskog žutog goniča 56,1 cm, najmanju srpskog 52,8 cm. Prosečna dužina glave ženki srpskog i srpskog trobojnog goniča je skoro ista, dok je prosečna dužina glave ženki srpskog žutog goniča 22,5 cm. Najmanja prosečna vrednost obima grudi je kod ženki srpskog goniča 57,9 cm, a najveća kod srpskog žutog goniča 60,1 cm.

Tabela 8. Uporedni prikaz prosečnih vrednosti telesnih mera ženki

MERE	Prosečne vrednosti (cm)		
	Srpski gonič	Srpski tobojni gonič	Srpski žuti gonič
Visina grebena	47,9	46,6	47,9
Dužina tela	52,8	53,7	56,1
Dužina glave	21,6	21,5	22,5
Obim grudi	57,9	58,2	60,1

Literatura

1. Arhiva Kinološkog saveza Republike Srbije
2. Drobnyak D.; Urošević M.:(2009). Poreklo i eksterijerne karakteristike srpskog žutog goniča sa područja zapadne Srbije, Zbornik radova 8. Kongresa veterinarara Srbije sa međunarodnim učešćem, Beograd, str. 534-541
3. Drobnyak D.; Urošević M. (2010.): Eksterijerni parametri glave srpskog žutog goniča – Zbornik radova 21. Savetovanje veterinarara Srbije sa međunarodnim učešćem, Zlatibor, 2010. str. 380-385
4. Laska F. (1905).: Das Weidwerk in Bosnien un der Hercegovina, Klagenfurt
5. Pavlović D.: (1950), Lovac br.2/1950, Beograd
6. Pavlović S.; Antić S.: Balkanski gonič, Veterinarski arhiv, Zagreb, knjiga XXIV/1954, svezak 1/2, str. 29-37
7. Urošević M.; Latinović D.; Špoljarić B.: (1988) Komparativna ispitivanja osnovnih karakteristika telesne razvijenosti balkanskog, jugoslovenskog trobojnog i

jugoslovenskog planinskog goniča, referat na Savetovanju o domaćim rasama goniča, Valjevo

8. Urošević M.: (2006) Srpski i slični goniči, Kinološki savez Srbije i Crne gore, Beograd
9. Urošević, M., Drobnjak, D., Živković, B., Matarugić D.: (2009): Osnovni eksterijerni parametri žutog srpskog goniča – Agroznanje vol. 10., br. 2., str. 127-130, Banja Luka
10. Urošević M.; Drobnjak D.; Živković B.: (2009). Žuti srpski gonič, Međunarodno savetovanje o lovstvu Žagubica